

בית מדרן

ערש"ק ט"ז תמוז תשע"ט פרשת פנחס

מסטיירין: וידה' (מלכים א יח) הכרזת התענית

עלון מס' 218

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

הרב המקדים: הגאון הגדול רבי ראובן אלבז שליט"א ראש ישיבת "אור החיים" וחבר מועצת חכמי התורה

שיעורו השבועי
של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף** שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי **יצחק לוי שליט"א**
רבה הראשי של היישוב נשד | וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:29	20:20	21:15
תל אביב	19:27	20:18	21:12
חיפה	19:30	20:21	21:15
באר שבע	19:27	20:18	21:12

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
יצחק בן רחל
בריאות ורמואה שלימה

הכל הכי טוב לבריאות ולרווחה שלכם. ייעוץ מקצועי ומועיל. או לפי צורך ייעוץ נוסף.
חייגו: *5290

בקו 'הליכות בית מרן' הרבנים פה 24 שעות לכל שאלה בעניני הלכות בין המצרים

שלוחה 1 *5293

- תוכן העניינים:**
- עמ' 1-4 השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
  - עמ' 5 פרשת פנחס**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
  - עמ' 5 בעקבות רבותינו**
חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל
  - עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
  - עמ' 6 אקטואליה בהלכה**
הרב אברהם דניאל שליט"א
  - עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
  - עמ' 7 אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברזילאי שליט"א
  - עמ' 8 בחסדך בטחתי**
הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א

הלכות תענית

זמן תחילת וסיום התענית. למנוע ביטול תורה בתענית. אברכים, מלומדי תינוקות ופועלים חייבים לצום. אכילה ושתייה אחרי שישן. פשט וקבלה הלכה כהפשט. זמן ברכות ק"ש. מנהגי חכמי הספרדים. הנחת תפלין בתשעה באב

מבוקר עד ערב

א. בשבוע הבא יחול צום י"ז בתמוז, ובשונה מתשעה באב שצמים בו מערב עד ערב, צום י"ז בתמוז הוא מהבוקר עד הערב, כך כתבו הרמב"ן בתורת האדם (דפ"א ע"ב) והר"ן במסכת ראש השנה סוף פרק קמא (יה), וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן תקסד, וסימן תקעה סעיף ג).

זמן צאת הצום

ב. התענית של י"ז בתמוז היא עד צאת הכוכבים, וזמן צאת הכוכבים הוא כעשרים דקות אחרי השקיעה, יראו בלוח של "אור החיים" - הוא הלוח הטוב ביותר - זמן השקיעה, ויוסיפו עוד כעשרים דקות לצאת הכוכבים, והוא זמן צאת הצום. אמנם בזמן צאת שבת הם מחמירים יותר וכותבים חצי שעה אחרי השקיעה, וכפי שמרן זצ"ל הדרוך אותם, אבל במוצאי הצומות הללו אין צורך להחמיר יותר מעשרים דקות.

צאת הצום באירופה

ג. גם בצרפת ובעוד ארצות באירופה שיש הרבה זמן מהשקיעה עד שמחשיך, אין צורך להמתין במוצאי י"ז בתמוז יותר מעשרים דקות, שהרי בגמרא (שבת לד:) לא חילקו בין המקומות, אלא אמרו בסתם שבין השמשות הוא שלשת רבעי מיל, מיד לאחר שהשמש נסתרת מעינינו ממתנים שלשת רבעי מיל ואז הוא זמן צאת הכוכבים. אלא שבמציאות אנחנו רואים בארצות אירופה שיש עדיין אור אחרי עשרים דקות, ולכן בדאורייתא מחמירים עד שיראו ברור שהגיע זמן צאת הכוכבים, אבל בדברנן כמו בתעניות ממתנים עשרים דקות בלבד.

מתי מחמירים כרבינו תם

ד. בתענית י"ז בתמוז אין צורך להחמיר כשיטת רבינו תם שזמן צאת הכוכבים הוא שבעים ושתיים דקות לאחר

השקיעה, שהרי מעיקר הדין הלכה כשיטת הגאונים וכך המנהג מאות שנים, ורק במוצאי שבת ויום הכפורים אנחנו מחמירים כשיטת רבינו תם במלאכות דאורייתא, אבל באיסורי דרבנן - כמו הדלקת מנורת לד - אנחנו נוהגים להקל גם במוצאי שבת, ולכן לא יצער עצמו במוצאי התענית להמתין עד זמן רבינו תם.

אכל אחרי עלות השחר לפני הנץ

ה. כאמור, הצום מתחיל מעלות השחר, ואמנם שיטת רש"י במסכת תענית (כה ד"ה קודם) שהצום מתחיל מהנץ החמה, וכפי שלמד מדבריו בשו"ת חקרי לב (חאו"ח סימן קו), ורבינו יוסף חיים בשו"ת רב פעלים ח"ג (סימן לד) דייק מדברי רבינו עובדיה מברטנורא במסכת פסחים (פ"ד מ"ה) שגם הוא סובר כן, בדיעבד על כל פנים, שאם טעה ואכל לאחר עמוד השחר לפני הנץ החמה, לא הפסיד את התענית. אבל למעשה אין לסמוך על החידוש הזה ולבנות עליו הלכה, שהרי מרן השלחן ערוך פסק שהתענית מתחילה בעלות השחר, וכך הביא הרב חיד"א בברכי יוסף (סי' תקסח סק"ב) בשם מהר"י מולכו, שאם שתה רביעית מים אחרי עמוד השחר, איבד תעניתו. וזו המסקנא, שמי שקרה לו דבר כזה שאכל או שתה לאחר עמוד השחר, איבד תעניתו ואינו אומר עננו, ולא עולה לספר תורה.

זמן עלות השחר

ו. מי שרגיל להתפלל בנץ החמה, ויודע באיזו שעה הנץ, ורוצה לדעת מתי זמן עלות השחר, כגון שאין לו לוח שנה, מבואר בגמרא מסכת פסחים (צד). שהוא מהלך ארבעה מילין מעלות השחר עד הנץ החמה. וכמה הוא מיל? מבואר בבית יוסף יורה דעה (סימן סט סעיף ו) שהוא שמונה עשרה דקות, ואם כן ארבעה מילין הוא שבעים ושתיים דקות. אנחנו מחשבים לפי שעות זמניות, וכדעת הרמב"ם בפירוש המשניות (ברכות ט), כלומר שמחלקים את היום לשנים עשר חלקים, וכל חלק הוא שעה אחת, ולפי זה יוצא בקיץ שהשעה היא כשבעים דקות, ובחורף כחמשים דקות, ולא כמו שכתב בתוס' הרא"ש (ברכות

שמעון בן רחל - הצלחה וזווג, סתיו בת רחל - בריאות פרנסה וכל הישועות, שמואל מור בן חיה סינטו - לעילוי נשמת

ג) לשער בשעות שוות. ולפי זה אם הנץ הוא בשעה 5:45 בערך, עלות השחר הוא בשעה 4:15 בערך.

שיעור ארבעה מילין

ז. לדעת הגר"א (סימן תנט) המיל הוא עשרים ושתיים דקות וחצי, ולפי זה עלות השחר הוא כשעה וחצי לפני הנץ. ולדעת רבינו זלמן בעל התניא (בש"ע שלו סי' תנט סעיף י) כל מיל הוא עשרים וארבע דקות, אבל לנו אין ספק בדבר, כי קבלנו הוראות מרן שהמיל הוא שמונה עשרה דקות. פלא על עורכי הספר אור לציון (ח"ב פ"ו הערה ד, ו"ג פ"א הערה ב) שכתבו בשמו להחמיר שלא לאכול שעה וחצי לפני עלות השחר כדעת הגר"א, וממדת חסידות לא לאכול שעתים קודם הנץ כדעת הגר"ז, וכל זה בשעות זמניות, ולפי זה אין לאכול כבר בשעה 3:20 בערך. אולי חכם בן ציון ע"ה נהג כך לעצמו, כי היה חסיד וחסדאין מליה, אבל אינני יודע אם הסכים שיכתבו כך לצבור הרחב, שהרי הכל מדובר כאן בדרבנן, ואין צורך להחמיר כל כך, אלא אפשר לאכול עד השעה 4:15.

חכם עיניו בראשו

ח. מספרים על הגאון רבי חיים שמואלביץ, שבאחד הצומות ישב ולמד עם חברותא בחשק ובהתלהבות, וכל כמה דקות החברותא התנמנם, מסכן, הוא בתענית ואין לו כח, אבל הרב שמואלביץ לומד במרוץ, אמרו לו: איך יש לך כח, אתה לא מתענה?... אמר להם, ההבדל בינינו, אני אכלתי ושתיתי קפה לפני עלות השחר, ולכן יש לי כח, אבל הוא כנראה ישן כל הלילה ולא קם לאכול, ולכן הוא חלש.

ישנתי אז ינוח לי

ט. יום הצום אינו יום של חופש וטיולים, אלא צריך לעסוק בתורה, רק שקשה ללמוד כל היום, ולכן לומדים חצי יום. יש בחורי ישיבות שנוהגים ללמוד בליל התענית כל הלילה, עושים "משמרו", כדי שלא להפסיד את אותן השעות שלא יכולים ללמוד ביום. ולכן בשבת הבאה שהיא ערב תענית י"ז בתמוז, ישנו טוב כמה שעות, רק לא יאמר שהולך לישון כדי שיהיה לו כח בלילה, ובלילה יעסוק בתורה בהתמדה עם חברותא, ובבוקר ילכו לנוח אחרי סדר א'.

אברכים מלמדי תינוקות ושכירים

י. גם מלמדי תינוקות חייבים בתענית, למרות שלא יוכלו ללמוד כל כך כמו שאכלו. והוא הדין אברכים שמקבלים מילגה מהכולל חייבים בתענית, למרות שלומדים רק חצי יום. ואין לחוש בזה לגול, כי שכרו אותם על דעת כן שיתענו. אמנם הגאון רבי יוסף ידיד הלוי² כתב בשו"ת ימי יוסף (חאו"ח סי' ט), שאברכים, ומלמדי תינוקות פטורים מהתעניות הללו, כי הם שכורים לבעל הבית³, ולדעתו התלמודי תורה צריכים ללמוד יום שלם כרגיל, ולפי דבריו גם שכירים יהיו פטורים מהתענית. אולם, מרן זצ"ל ביבע אומר ח"ב (חאו"ח סי' כח אות 2) מביא את דבריו, ודוחה את ראיותיו אחת לאחת, כדרכה של תורה, ומסיק שגם אברכים ובני ישיבות ומלמדי תינוקות צריכים להתענות.

עד מתי אוכל בלילה

יא. המשנה ברורה (סימן פט ס"ק כז) כתב, שבכל יום אסור לאכול חצי שעה סמוך לעלות השחר, כי זה בתוך חצי שעה של זמן תפלת שחרית, אמנם לכתחילה צריך להתפלל אחרי הנץ החמה, "יראוך עם שמש", אבל מעיקר הדין זמן תפלה מתחיל מעמוד השחר, ואסרו לאכול שמו יגרר באכילתו. אולם בשו"ת בצל החכמה ח"ג (סי' נב אות 1) מחדש, שבתענית מותר לאכול עד עלות השחר, שהרי האכילה עצמה נועדה כדי להקל עליו את התענית שמתחילה בעמוד השחר, ולכן אין לחוש שישכח

- 1 לא יפספסו חלילה, אלא כל הלילה יעסקו בתורה. סיפר לי הרב בן ציון מוצפי, שלפני כארבעים שנה עשו משמר בירושלים בבית מדרש אחד, והיה שם איזה רב שכל הלילה דיבר נגד יביע אומר, והיה מראה לרב אחר: תראה מה כתב כאן, ומה כתב כאן, ובסוף הלילה קם לומר קדיש. צעק עליו הרב מוצפי: על מה אתה אומר קדיש, על זה שביזית את הרב כל הלילה...? צריך לומר עליו קדיש...
- 2 היה גאון עצום בירושלים, ומרן זצ"ל סיפר לי שבקטנותו ראה והכיר אותו. את הכף החיים הרב הכיר יותר טוב, וכשהיה בערך בגיל בר מצוה שאל אותו שאלות בהלכה, והרב כף החיים היה עונה בענוה, היה לו יחס מיוחד לילדים קטנים, היה מקרב אותם כי ידע שמהילדים האלו יכולים לצאת גדולי ישראל. אבל את רבי יוסף ידיד הרב הכיר בעיקר מהספרים, יש לו ספר ימי יוסף, ברכת יוסף, ועוד. היה אב"ד בצפת, ואחר כך הגיע לירושלים.
- 3 יש ראש כולל שבתענית תובע מהאברכים: מה אתה נרדם? אתה מקבל מילגה... צריך לכבד את האברכים ולא לדבר כך, אבל אני מדבר מצד ההלכה.

ויאכל אחרי עמוד השחר. ולכן במקום צורך שהתעורר מאוחר, יש להקל לאכול עד עלות השחר, וכל שכן אם התחיל בהיתר.

אכילה אחר שינה

יב. מי שהולך לישון בליל התענית ולא מתכוין לקום ולאכול בלילה, והנהגה במקרה שכנו הזיז כסא והתעורר ורוצה לאכול לפני עלות השחר, מבואר בגמרא תענית (יב.) שאם ישן נחשב לו כאילו קיבל עליו תענית ולא יאכל, ורק אם היה ער יכול לאכול עד עמוד השחר.

אם התנה הכל לפי תנאו

יג. בירושלמי (פ"ק דתענית ה"ד) מבואר שאם התנה שבדעתו לאכול, מותר לו לאכול אפילו שישן. בא הגהות מיימוניות (פ"א דתענית אות ה) וכתב בשם מהר"ם (בתשב"ץ סי' קיד), שכיון שהתלמוד בבלי לא הזכיר את התנאי, משמע שחולק בזה על הירושלמי וסובר שלא מועיל תנאי. וכן כתב הרב המגיד⁴ (פ"א מהלכות תעניות ה"ח). אבל רבים מהראשונים הביאו את הירושלמי להלכה, ומהם: הרא"ש (פ"ק סי' ד), המרדכי (תענית סי' תרכו), המחזור ויטרי (עמ' רלא), ספר האשכול (ח"ב עמ' ג), הנימוקי יוסף (עמ' כג), המאירי (עמ' מב), הרי"ב"א (תענית עמ' ע). ומרן הבית יוסף (סי' תקסד) הביא דבריהם וסיים: וסיים, ומכל מקום כדאי הם כל הני רבונותא שכתבו את דברי הירושלמי לסמוך עליהם להקל בדרבנן. לכן להלכה מועיל תנאי, וכך גם פסק מרן בשלחן ערוך (סימן תקסד). ואף שהרדב"ז (ח"ד סי' רמז) כתב שאינו מיקל לעצמו באכילה על ידי תנאי, לפי שנראה כתענית שעות. חומרא בעלמא היא, והעיקר כפסק מרן. אבל לא מועיל תנאי פעם בשנה, אלא בכל פעם יתנה בליל התענית.

תנאי לשתיה

יד. יש מהראשונים - רבינו פרץ (בהגהות הסמ"ק סי' צו אות לד) המרדכי (פ"ק דתענית סי' תרכו) ועוד - שכתבו שכל האמור להתנות, זה באכילה, אבל שתיה מותר לשתות בלילה ולא צריך תנאי, משום שהבינו שהגמרא בתענית (יב.) דיברה על אכילה ולא על שתיה. וכך פסק הרמ"א (סימן תקסד) להלכה, וכך נוהגים האשכנזים. אולם מרן הבית יוסף חולק וסובר שאין הבדל בין אכילה לשתיה, וגם לשתיה צריך תנאי.

תנאי אחר המפיל

טו. אם בירך המפיל⁵, ופתאום נזכר להתנות, יכול להתנות גם אחר שברך ברכת המפיל. ואף על פי שלכתחילה לא מדברים אחרי קריאת שמע, שנאמר "על משכבכם ודומו סלה", אבל זה לא לעיכובא, שהרי בירושלמי (ברכות פ"א ה"א) מובא שרבי שמואל בר נחמני לאחר קריאת שמע על המיטה היה אומר פסוקים עד שנדרם. וכן אדם שברך המפיל ונזכר שלא ספר את העומר, יש אחד שכתב שישם שעון מעורר וישן שנת קבע - חצי שעה - ואחר כך יברך על ספירת העומר, זה צער בעלי חיים... לכן להלכה לא צריך לעשות כך ויכול לברך ולספור אחר ברכת המפיל. גם אם נצרך לנקבו אחר ברכת המפיל, יכול לברך אשר יצר, ולא ימתין עד הבוקר, כי אין לברך אחרי שעה וחומש, וכל האיסור לדבר אחר המפיל הוא רק לכתחילה. [א.ה. ראה עוד בספר השיעור השבועי תשע"ח העתיד לראות אור בקרוב בע"ה פר' אמור אות א-ז].

מעשה רב

טז. כשהייתי בישיבת חזון עובדיה במשך עשרות שנים - לפני שנבחרתי לרבנות - הייתי מדרבן את הבחורים שישבו וילמדו בליל התענית, ובערך בשעה שתיים בלילה הייתי שולח אחד שיקנה להם מטעמים "חלק בית יוסף", כדי שיוכלו להתענות למחר, וגם מי שהלך לישון וקם קיבל מנה... כך ההלכה על פי הפשט, שמוותר לאכול בלילה. אבל לפי דברי הזוהר הקדוש (פ' וקהל דרס"ו ע"ב) בכל לילה אין לאכול אחרי שישן, והאוכל הרי הוא כעובד עבודה זרה וכמעונן ומכשף ח"ו, חמור מאוד. אבל להלכה קיימא לן כדברי התלמוד והפוסקים שלנו שמוותר לאכול בלילה.

4 הרב המגיד היה תלמידו של הר"ן. הר"ן היה תלמידו של הרשב"א, ורבו של הרי"ב"ש.

5 מברכים המפיל גם אחר חצות, למרות שמרן זצ"ל כתב ביחוד דעת (ח"ד סי' כא) שלא מברכים ע"פ הקבלה, אבל בסוף ימיו מרן זצ"ל חזר בו, כי הרגיש שעוקרים לגמרי את ברכת המפיל, אני לא זוכר במשך עשרות שנים שהרב הלך לישון לפני חצות, שתיים בלילה היה כמו שתיים בצהריים... ולפי הפשט יש לברך המפיל גם אחר חצות, וכך ההלכה למעשה. מדוע שנפסקו כאן כמו הקבלה, וכי כולם נהיו מקובלים שלובשים בגדי לבן?!

פשט וקבלה

י. בספר פתח הדביר (ח"א ס"ה דף ע"ג) כתב, שבכל מקום שתלמוד ירושלמי חולק על הזוהר הלכה כהירושלמי, כמו שהלכה כהבבלי נגד הזוהר. וכן כתב הש"ד חמד בכללי הפוסקים (ס"ב אות ט). ובנידונו מוכח גם מהבבלי (תענית יב). נגד הזוהר. וכבר הרדב"א (ח"ד ס"ו לו ס"ה) - שהיה בדורו של מרן - כתב, ויש בידי כלל גדול, שכל דבר שנכתב בגמרא, או באחד מן הפוסקים ובעלי הלכות, אפילו יהיה היפך ממה שכתוב בספרי הקבלה להחמיר, אני מורה בו להקל, ולא אחוש לספרי הקבלה. ורק לעצמי אם הוא חומרא אני נוהג להחמיר. גם הרא"ם (שו"ת הרא"ם סימן א) - שהיה כמה עשרות שנים לפני הרדב"א - כתב, שכלל בידו שפשט וקבלה הלכה כהפשטנים. בנידונו זה לא דברי מקובלים אחרונים, אלא זוהר הקדוש שהוא תנא, לכן טוב להחמיר שאם הלך לישון לא יסמך על תנאי. אבל אם קשה לו, יכול לעשות תנאי כפי עיקר ההלכה, שהלא קיבלנו הוראות מרן בין להקל בין להחמיר.

דעת החיד"א

יח. בספר לקט הקציר (סימן לב סעיף כז) לרבי אברהם כלפון מרבני לוב מעיד, שבשנת תקס"ד פגש את מרן החיד"א בז'בוורנו, ושאל אותו איך הוא נוהג לפסוק, והשיב לו פה אל פה שהוא פוסק כפי הפשט, ורק על עצמו הוא מחמיר כדעת האר"י. וזה מתאים למה שמרן החיד"א בברכי יוסף ובמחזיק ברכה כותב פעמים רבות שקבלנו הוראות מרן. החקרי לב (חח"מ מהדורה בתרא דף קפ סוף ע"ד) כתב מעצמו שכוונת החיד"א במה שהחמיר בכמה דברים נגד מרן זה לעצמו, וכמה אחרונים 'המה ראו כן תמהו' על דבריו, אבל החקרי לב זכה לכוין לאמת וכפי שהעיד בלקט הקציר. וכן כתב בשלמי צבור (דף נג ע"א) שהיה בעצמו מקובל גדול, שכל עניני הקבלה הם רק לשרידי אשר ה' קורא, אבל רוב ככל המון העם צריכים לנהוג כהפשט. והחתם סופר (חאו"ח ס"ה נא) כתב שמי שמעבר פשט וקבלה יחד, הוא עובר משום לא תורע כרמך כלאים.

מרן זצ"ל החזיר עטרה ליושנה

יט. לפני כמה שנים אחי אמר בשיעורו, שמרן זצ"ל הוא הספרדי הראשון שמורה נגד הקבלה, ולכן בכמה דברים חלק על מרן - אבא שלו - וסבר כמו המקובלים, כפסקי החיד"א והבן איש חי. ברם, כבר הבאתי לכם דברי הרא"ם והרדב"א ועוד שכתבו שלעולם הלכה כהפשט. יותר מכך, בילקוט יוסף (שבת א' כ"ג ב' ע"ג) תקלו ובקונטרס אחרון ס"י (א) הבאתי קרוב לשלושים אחרונים ספרדים - לא ליטאים... שכותבים פשט וקבלה הלכה כהפשט. מהם: הפרי חדש (סימן מז) לפני כ-300 שנה, מרן החב"ב בכנסת הגדולה (תחילת כללי הפוסקים) גם הוא לפני כ-300 שנה, דברי יוסף אירגאס (ס"ב, כה), שלמי ציבור (דיני חשש יוהרא ס"ט) לרבי ישראל אלגאזי, שמש צדקה (או"ח ס"ד), רבי אברהם הלוי בגנת ורדים (או"ח כלל ב' ר"ס יג), מקום שמואל (ס"ה פ), רבי אליהו ישראל בקול אליהו (ס"י מ), רבי חיים פלאגי בלב חיים (ח"א ס"ה סד), חיים לעולם (ס"י יב דף לב ע"ב), רביד הזהב (סימן לט), שלחן לחם הפנים (ס"י עדר), ברית כהונה (ח"ג מע"ת אות יז), שואל ונשאל (ח"א ס"ב ב' ו"ח סימן תכה, ו"ח ס"ג כג, ועוד), ברכת יוסף (ח"א דף קא), פרי צדיק (דיני ברכות אות כד), טהרת המים (שירי טהרה מע"נ אות כד), ועוד ועוד. לכן במחילה מכבודו לא הרב המציא את זה, וכך ההלכה שפשט וקבלה הלכה כהפשט.

דברים שנוהגים כהקבלה

כ. יש דברים שאנחנו נוהגים ע"פ הקבלה, כמו התקיעות שתוקעים בלחש של מוסף, וכן שעושים כפרות בערב כיפור, וכן שמניחים תפלין של יד מיושב ושל ראש מעומד, וכן שנוהגים לברך שעשה לי כל צרכי בתשעה באב ויום הכיפורים. ובכל דבר כזה יש לו טעם, בעיקר אלו דברים שאין בהם איסור והיתר. ומכל מקום בדברים שיש חשש ברכה לבטלה נוהגים יותר, ולא סומכים על המקובלים. בשלחן ערוך (ס"י נח סעיף ו) כתב לא לברך על ברכות קריאת שמע אחר ארבע שעות, כדעת רוב הראשונים, שלא כדעת הרמב"ם (פ"א מהל' ק"ש ה"ג). בא רבינו יוסף חיים בשו"ת רב פעלים ח"ב

6 קריאת שמע זמנה עד שלש שעות אחר הנץ החמה. חכם שלום כהן שליט"א דיבר פה בידים לפני שנים, והעיר על אברכים ובחורים שלא מקפידים לקרוא קריאת שמע בתוך שלש שעות מעלות השחר כדעת המגן אברהם (ס"י נח סק"א). בהזדמנות אמרתי לו שמסידור רב סעדיה גאון (ענין ע"ב) משמע כהג"א (ס"י תנ"ט סעיף ב) שמחשבים שלש שעות מהזריחה, וכן מוכח מהרא"י (פ"ד דברכות ה"א), ואולי גם מהרמב"ם (בפירוש המשניות פ"ג דפסחים, ובשו"ת פאר הדור ס"י מד). המגן אברהם לא ראה אותם, והלא כבר כתב מהר"ק (שורש צד) הביאו הרמ"א בהגה (ח"ו"מ ס"י כה ס"ב), שאומדים בדעת האחרון שאילו היה רואה דברי הראשון לא היה חולק. לכתחילה טוב להחמיר כהמגן אברהם, ולכן בעולם הישיבות קובעים את זמן התפלה לפי המגן אברהם, אבל לפעמים זה קשה, אדם התעורר מאוחר, או שהוא בבין הזמנים ואין משיגי וקם יותר מאוחר, במקרה כזה לכל הפחות יקפיד על זמן הגר"א, ולא יאחר את זמן הגר"א ויפסיד מצות עשה אדוניתא.

(חאו"ח ס"י יב) וכתב שניתן לסמוך על רבינו האריז"ל שסמך על דעת הרמב"ם שניתן לומר ברכות קריאת שמע עד חצות היום, כדן תפלת עמידה. אולי סמכו על זה בסאטמר... אבל זה נגד דעת מרן, אמנם אין לנו פה לדבר מיהו רבינו האריז"ל, וכי נבוא להכריע מי גדול ביניהם? אבל יש בידינו כללי הפסיקה, וכעת הזכרנו דעת עשרות פוסקים שפשט וקבלה הלכה כהפשט, כל שכן בנידון זה שיש לומר ספק ברכות להקל⁷. אם קם אחר ארבע שעות, יברך ברכות השחר, ברכות התורה, יאמר ברוך שאמר ופסוקי דזמורה וישתבח בברכה, כי זמנם עד חצות, וימשיך קריאת שמע, עמידה, אשרי, ובא לציון וכו', אבל ברכות קריאת שמע - יוצר אור, אהבת עולם, ויציב - יברך רק עד ארבע שעות. [א.ה. וגם הגר"ח חזר בו בבא"ח (וארא אות ה) ובעוד יוסף חי (וארא אות יז). ע"ש].

מנהג כתנאי

כא. כתב הרמ"א (ס"ה תקפא סעיף ב) שרבים מתענים בערב ראש השנה, כדי לכפר על העוונות, ואפילו לא עשו תנאי יכולים לאכול, מפני שנוהגים לאכול לפני הצום, נחשב להם כאילו התנו. הבאר היטב במקום (ס"ק יב) העיר מדברי הזוהר והאר"י שאוסרים לאכול בלילה, אבל השבות יעקב (ח"ג ס"ה מא) - לפי כשלוש מאות שנה - השיג עלי, שהלכה כהפשט ומותר לאכול בלילה⁸. וגם היעב"ץ (ח"א ס"ה מד) שכתב, שבמקום שהמקובלים כותבים שלא כדברי הפוסקים, הלכה כהפוסקים, משום שאפילו אם היו הפוסקים רואים דברי המקובלים שכתבו דבריהם ע"פ סתרי תורה, לא היו חוזרים בהם.

מנהג גדולי הדור

כב. יש שנוהגים על פי הקבלה ללבוש בגדי לבנים בשבת, אבל לא ראינו כן אצל גדולי הדור שלנו. הדברים אמורים בעיקר לבעלי תשובה שיש להם התלהבות דקדושה ללבוש בגדי לבן, ולגדל פאות פרא, ולצאת ליער... תמיד אנחנו אומרים, תראו מה עשו גדולי הדור ותנהגו כמותם. מה עשה מרן זצ"ל, מה עשה הרב אלישיב, חכם בן ציון, הגר"ש אורבך, וכן רבי עזרא עטיה, חכם יעקב עדס, כל אלו גדולי עולם שהתהלכו בתוכנו וזכינו להכיר אותם, וכי הם לבשו לבן? לא! הלכו עם ציציות תכלת? לא! ראינו איך החכמים הגדולים התגאו במנהגים שלנו⁹, ויגבה ליבו בדרכי ה', 'להראות לעין והשרים את יפיה', וכי המנהגים שלנו הגיעו משום הכרמל? ממתנה יהודי? מבעלי בתים פשוטים? מה פתאום! רוב ככל מנהגי הספרדים מבוססים על אדני התורה. צריך להחזיר לציבור שיש לנו גדולי עולם¹⁰, וכל אחד יעשה כמנהג אבותיו¹¹.

תפלין בתשעה באב

כג. כאמור, יש מנהגים שאנו כן נוהגים על פי הקבלה, ואחד מהם בדין הנחת תפלין ביום תשעה באב. בכלל יש מחלוקת אם להניח תפלין בתשעה באב או לא, המהר"ם מרוטנבורג (הביאו הרא"ש תענית, פ"ד ס"ה לו) ושבלי הלקט (ס"י ער) כתבו שבימים תשעה

7 יש שאמרו שלא אומרים סב"ל נגד האר"י, ואחד בזמנו כתב שאילו מרן הבית יוסף היה יודע את דברי רבינו האריז"ל היה חוזר בו בכל ההלכות שחלק עליו. אבל זה לא נכון, כי המהר"ץ (הג"ל בהערה הקודמת) כתב כך על ראשונים, שאילו אחרון היה רואה הראשון היה חוזר בו, אבל האר"י הוא לא ראשון. יש כאלה ששוקלים את החכמים: הוא גדול ממנו פי מאה או פי אלף... כי הוא קיבל תורה מאליהו באופן ישיר. אבל באמת אף אחד לא בקיא בדברים האלו, יש לנו כללי הפסיקה, ולכן אסור לברך ברכות קריאת שמע אחר ארבע שעות זמנית.

8 אם קמים מוקדם כגון לשירת הבקשות בשבת ומחליקים שם שתייה, מותר לשתות תה או קפה לפני התפלה עם סוכר או מעט חלב להפיג המרידות, ואפילו לאחר עמוד השחר מותר, ולפני עלות השחר מותר גם לאכול כיבוד ועוגות. ויאמרו להם: מי שמקובל 'כולו הפך לבן טהור הוא', חושש לדברי הזוהר שאסור לאכול גם קודם עלות השחר, שלא יטעם, יחסוך לנו...

9 כתוב בסדר עולם רבה (פרק יז) שהתכלת נגנו עד שיבוא משיח, לא שמעתי שהמשיח כבר הגיע... גם לברוקלין הוא לא הגיע... אמנם האדמו"ר מרוז'ין אמר שזה תכלת, אבל אל תעשה הנהגה חדשה (א.ה. ראה שו"ת הראשון לציון ח"א או"ח ס"ה א), תנהג כמו כל גדולי הדור.

10 כשהיו באים לעשות 'חלאקה' אצל חכם בן ציון אבא שאול, היה חותך דוקא ממקום הפאות, לספרדים כמובן, אנחנו לא גידלנו פאות, בשביל מה לעשות לילד 'בוקסות' אחרי האונן?...

11 הבוקר בא אלי בחור ישיבה אחר התפלה וסיפר, שהראש ישיבה שלו לא מוכן לבוא לחתונה אם לא יעשה חדר יחוד, רוצה לתת לו יד ולקחת אותו מיד אחר החופה, טוב שלא נותן יד גם לללה... וגם רוצה שלא יעשה שבועה חמורה, בחבור התחיל להתווכח אתו והסביר לו שראה את ההלכה מהמקורות בילקוט יוסף (שבע שמחות ע"ג רמח והלאה) שלא עושים חדר יחוד, כי ברכות הנישואין הן ברכת השבא ולא צריך עובר לעשייתן. התרגו עליו ראש הישיבה ואמר לו: אם תעשה חדר יחוד ולא תעשה שבועה חמורה, לא רק אני לא אבוא, אף אחד מהחברים לא יבוא לחתונה שלך! והחבור בא אלי בוכה, מסכן, מה יעשה, מי ישמח אותנו. אבל אני מתפלל על אותו ראש ישיבה, הוא לא מכבד את גדולי הדור שלנו! מרן זצ"ל סיפר לי שבישיבת פורת יוסף היו עושים חתונות בחדר האוכל, וראש הישיבה רבי עזרא עטיה היה מתנהג שמי שיעשה חתונה לפי כל מנהגי הספרדים יקבל את האולם בחינם.

12 האשכנזים מנהג אבותיהם בידיהם, כמו מנהג החסידים ששמים גרטל בתפלה, ולא סומכים על הגומי של המכסא או התורה.

מנהג קדום להניח בשחרית

כה. מנהג ירושלים - והוא מנהג קדמון - שבתשעה באב מניחים תפלין בשחרית, נגד דעת מרן¹⁵, כך כתב בספר חיים וחסד מוספייא (בנקוסטרס חידושי דינים מרבני ירושלים משנת רס"ט, דף צא, אות כב) שהמנהג להניח תפלין בשחרית של תשעה באב. יש שהיו נוהגים להסיר התפלין אחר החזרה, אבל מנהגנו לומר את כל התפלה עם התפלין ולאחר עלינו לשבח חולצים את התפלין ואומרים את הקניות. וכך נהגו רבים מגדולי הספרדים במשך הדורות. מרן הבית יוסף כתב בהקדמתו¹⁶ שלא בא לעקור מנהגים שקדמו לו שנהגו אותם על פי חכם. ואם כן, אם אנחנו נוהגים כמו המנהג הקדום, זה לא נקרא שעושים נגד מרן, כי מרן כתב בעצמו שלא בא לבטל מנהג קדום.

גם המרוקאים יצטרפו

כו. מרן זצ"ל (חזון עובדיה תעניות עמ' ססט) התפלל מאוד על רבי שלום משאש שהיה חסידא קדישא, הוא ראה שמנהג ירושלים להניח תפלין בתשעה באב בשחרית, למה להביא לכאן את מנהג מרוקו? פה זה קזבלנקה או מנאס או מראקש? פה זה ירושלים עיר הקודש! "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"¹⁷, כל גדולי הדור בירושלים נוהגים להניח בשחרית, וזה כבר מנהג קדום מאות שנים, אז מדוע לקרוא תגר על המנהג ולהורות לציבור לשנות אותו? מרן קצת התווכח איתו¹⁸. לכן גם המרוקאים יעשו אגודה אחת עם כולם ויניחו תפלין בשחרית, לא יעשו אגודות אגודות, אם יחזרו לקזבלנקה זה משהו אחר... כאשר הגיעו לארץ התבטלו לרוב המתיישבים שהיו חלאפים עיראקים ופרסים, מדין קמא קמא בטיל¹⁹. אדם שמגיע למקום שמניחים תפלין בשחרית לא יפרוש מהציבור, ואם לא מניחים שם תפלין בשחרית ילך למקום שמניחים בשחרית...

15 בספר עין יצחק (ח"ג עמ' שעא) הבאנו שלעומת אלפי הלכות שנוהגים כדעת מרן, יש בסך הכל כחמשים מקומות שעושים כמו המנהג הקדום שהוא נגד מרן, ואחד מהם כאן.

16 מרן כתב שמטרתו בחיבור הבית יוסף: להיות תורה אחת ומשפט אחד. כבר בזמן מרן הבית יוסף הגיעו לארץ מכל קצוות תבל, והיו בארץ כמה קהילות, בירושלים, בצפת, בטבריה, בחברון. לא היה כמו היום שבעה מיליון יהודים בארץ בן פורת יוסף, כי גבר עלינו חסדו, לא היה דבר כזה מאז החרבן.

17 ראש כולל אחד מיבנה כתב בספרו: מה זה שמרן זצ"ל כתב לנוהג כמנהגי ירושלים, וכי זו הלכה למשה מסיני?... אז מה הוא רוצה, שנהג כמנהג יבנה?... בירושלים היו גדולי הדורות, ואין לשנות מנהגים קדומים שהונהגו על ידי גדולי הדורות.

18 מרן זצ"ל אהב אותו, זה לא ויכוח אישי חס ושלום, הרי מרן מינה אותו להיות רב ראשי לירושלים, מכח התורה שלו, הוא נלחם על כך עם ראש העיר טדי קולק מהמערך, שלא רצה את הרב משאש בשום פנים ואופן, רצה איזה רב ציוני, אבל הרב קרא לו ושכנע אותו וב"ה הרב הצליח. מרן זצ"ל העריך אותו, הוא היה "על התורה ועל העבודה". כשבוע לפני פטירתו הייתי אצלו בבית, הביא לי אתרוג עם דבש שאני אטעם, טעים... אמר לי: תאמין לי כבודו, אין לי שום הנאה בעולם הזה, רק תורה!... דיבר בשיא הפשטות. היה כל כולו תורה, אבל בדבר הזה אחר אלף מחילות מכבוד תורתו לא צדק.

19 אנחנו שמחים שבאו לארץ, כמה תורה הוסיפו בעם ישראל, כמה חכמים יש למרוקאים, בן פורת יוסף, כמה גדולי עולם היו במרוקו, הם לא צריכים לראות פגיעה בכך שצריכים לעשות אגודה אחת עם כל תושבי הארץ.

באב לא מניחים תפלין כלל, כמו אבל ביום הראשון, שהרי נאמר ביחזקאל (כד, יז) "פִּאֲרָךְ חִבּוּשׁ עֲלֶיךָ", משמע דוקא יחזקאל שהיה אבל יחבוש הפאר שזה התפלין, אבל שאר אבלים לא מניחים תפלין. והלא גם על תשעה באב נאמר (ישעיה סא, ג) "לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר", מכלל שבמקום שיש אפר אין פאר. הרמב"ם (פ"ה מהל' תעניות ה"א) כתב שמקצת חכמים נוהגים שלא להניח תפלין של ראש ביום תשעה באב, ומלושון הרמב"ם נראית דעתו להלכה שכן צריך להניח, ובאמת בתשובות הגאונים (שערי תשובה ס' קנה רס"ו) רב ששנא גאון, רב האי גאון, רב כהן צדק גאון, כתבו בפירוש שחובה להניח תפלין גם בתשעה באב, כי אינו חמור כמו אבילות חדשה, וכך פוסקים רוב הראשונים, מהם הרשב"א (ה"ה ס' יד), הריטב"א (תעניות ל. ד"ה ת"ר), העיטור (הלכות תפלין דף ס' ריש ע"ד), הרא"ש (שם), וכן פסק מרן בשלחן ערוך (ס"י לה סע"ו). הראשונים לא מתייחסים לשאלה אם להניח את התפלין בתשעה באב בשחרית או במנחה. ומרן בשלחן ערוך בהלכות תענית (ס' תקנה ס"א) כתב שמניחים תפלין במנחה. סוף סוף יש צער של התענית ומשנים מהרגיל.

קריאת שמע בלי תפלין

כד. מהר"ם גלאנטי¹³ (הביאו בשו"ת הלק"ט ח"ב ס" קלט) כתב שהלכה כדברי מרן שחובה להניח תפלין בתשעה באב במנחה, אבל יש להניח תפלין גם לפני תפלת שחרית ולקרוא איתם קריאת שמע, ולבוא להתפלל בציבור בלי תפלין. ונראה טעמם מפני שאמרו בגמרא (ברכות יד:), כל הקורא קריאת שמע בלא תפלין הרי זה כאילו מעיד עדות שקר בעצמו. אתה אומר "וקשרתם לאות על ידיך", "והיו לטוטפות בין עיניך", ואם התפלין לא עליך זה נראה עדות שקר, ואמרו עוד שכל הקורא קריאת שמע בלא תפלין כאילו מקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים, שהקרבן לא מתקבל. אולם מה שהורה מהר"ם גלאנטי זו חומרא, כי מהדין כל שמניח תפלין באותו יום, לא נקרא שמע עדות שקר, כך כתב הרמ"ע מפאנו באלפסי זוטא (ברכות יד:)¹⁴. יש לסמוך גם על דברי המאירי (ברכות יד:), שלא אמרו כל הקורא קריאת שמע בלא תפלין כמעיד עדות שקר וכו', אלא רק אם קורא בדרך זלוזל כגון שנהיה משכיל, אבל לא כשיש סיבה מסוימת לקרוא בלי תפלין [א.ה. ראה עוד ב"חיו"ד ח"ו ס"ב בהע.].

13 היה הראשון לציין הראשון לפני כשלוש מאות וחמשים שנה, נכדו של מהר"ם גלאנטי שהיה בדורו של מרן הבית יוסף. אנחנו הספרדים קוראים על שם הסבא בחיי חיותו, לא צריך לפחד שיגמור את התיקון שלו, וכן לא צריך לחשוש שיקראו לו ליד הסבא בשמו, כי זה הכבוד של הסבא שיש לו נכד על שמו. פעם בכל שבועיים או שלש היו מתאספים כמה מגדולי הדור בביתו של מרן זצ"ל, ביניהם חכם בן ציון והרב אלישיב והרב זולטי והרב גולדשמיט. הרב אלישיב אמר לרב, מתי שאתה צריך תשלח לי את הרכב שלך ואני אבוא, כי רצה לתת גיבוי למרן במאבקים עם הרב גורן. הרבנית ע"ה ראתה שהנכד נכנס למקום של הרבנים ומפריע, כשראתה כך קראה לנכד בשמו "עובדיה", לפני שהרב אלישיב יצא אמר: סליחה כבוד הרבנית, אני לא חושב שזה מכבוד לקרוא לרב בשמו הפרטי, אמרה: לא קראתי לרב, קראתי לנכד...

14 הוא הדין כשאדם קם מאוחר וחושש שעד שיניח תפלין יעבור זמן קריאת שמע לפי הגר"א, יקרא קריאת שמע בלי תפלין ואחר כך יניח. וכן פסק בבית יצחק שמלקיס (חאו"ח ס"י יז אות ג), וכן מההרש"ם (ח"ג ס' שנט), לבושי מרדכי תליתאה (סימן ה), ושכן כתב בעל התניא. וכך פסק מרן זצ"ל ביביע אומר (ח"א חאו"ח סימן ד). כל זה כתוב ביביע אומר, אין סוף לתורה, ומי שלומד יביע אומר רק מרויח...

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היזדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293 *שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

יחזקאל בן מוניר ואסתר בת סרנג ברכה והצלחה פרנסה ונחת

לכל המעונין להתברך מפי קודשו של מורי ורבינו הראש"ל שליט"א בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם **חייגו: *5290** ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

בית מרן מחפש אותך!!
דרושים מתרגמים לעלון בית מרן לשפות נוספות
לפרטים חייגו לטל': 0533156990

העלון להצלחתם של: אלימלך בן איתנה- כל הישועות, בילה איטה בת חנה- להצלחה ובריאות הגוף, חבצלת בת מילכה- רפואה שלמה, יוכבד בת בילה איטה- הצלחה בהכל בריאות ושמחה, יוסף בן נקדם- הצלחה בכל, יוסף ואורטל בני פנינה- כל הישועות, יוסף מרדכי בן בילה איטה- הצלחה בתורה, מיכאל בן בכמל- רפואה שלמה.

הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד וירושלים וראש ב"ד י"א אור שוקא

פרשת פנחס

המועדות בימים שהם ימי צער ואבילות על החורבן?

אלא, אומר הבני יששכר (מאמרי תמוז אב מאמר ב): כשתבוא הגאולה העתידה בע"ה כל התעניות יפכו למועדים, כמו שנאמר (זכריה ח ט) "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו".

וכן יש לומר בענין ימי בין המצרים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב, שהיום הם ימי צער ואבילות, אבל כאשר י"ז בתמוז ותשעה באב יפכו לימים טובים, ימי בין המצרים יהיו חול המועד, וזה הזמן הראוי לקרוא את פרשת המועדות.

ויהי רצון שזנכה לגאולה הקרובה במהרה, וימים אלו יהיו לימי ששון ושמחה, שיהפוך אותם הקב"ה מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, במהרה בימינו אמן.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כה יא).

אומר רש"י: לפי שהיו השבטים מזבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן.

ולכאורה קשה, מה פנחס אשם בזה שיתרו אבי אמו פיטם עגלים לעבודה זרה, הרי הוא עצמו לא חטא כלום? ועוד, מה התועלת בזה שייחסה אותו התורה לאהרן, וכי ייחסו זה מבטל את ייחסו ליתרו שהיה עובד עבודה זרה?

אלא, ביאור הדברים כך הוא: כשראו השבטים שפנחס הרג את זמרי, טענו שלא עשה כן לשם שמים, אלא מתוך רוע ואכזריות, שיש בו מידות רעות שעברו אליו בתורשה מאבי אמו שהיה עובד ע"ז, ודם רצחני זורם בעורקיו מזקנו שהיה רגיל לשפוך את דם העגלים. לפיכך בא הכתוב וייחסו אחר אהרן, להורות שבטבע יש לו מידות טובות שעברו אליו מזקנו אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, ומעשה זה שעשה לא נבע ממידות רעות, אלא רק מכוונה טהורה לשם שמים.

ויתירה מזו, באה התורה ללמדנו שגם הריגתו של זמרי נבעה מתכונותיו של אהרן - מאהבת ורדיפת השלום, כי במעשה זה השכין שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. ואע"פ שמעשה ההריגה נראה כמעשה אכזריות, באמת היה זה מעשה של רחמים, שבו השיב את חמתו של הקב"ה מישראל ופסקה המגיפה. וזה מה שאומרת התורה "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי", כלומר, ראוי הוא פנחס להתייחס אחר אהרן, כי מעשה קנאותו היה מכה מדותיו של אהרן, כי בזה השיב את חמתי מעל בני ישראל.

"אלה תעשו לה' במועדיכם" (כט לט).

כל סדר הקרבנות של ימי המועדים מוזכרות בפרשת פינחס, ובכל שנה ושנה אנו קוראים פרשה זו בימי בין המצרים. ולכאורה קשה, מדוע קוראים את פרשת

אם היושבים רוצים לעשות צדקה לזכות יקבצו עשרה אישים לפשוט ועשו תיקון לנפטר וזה מועיל לו מאוד מאוד...
השבוע יערכו אברכי "כולל בית מרן" תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיומי מסכת לעילוי נשמתו של:
כהן ניסים בן סולטנה
 גם אתם ינולים לשמח את נשמת יקורכם! למסירת שמונת יקורכם התקשרו:
*5290

כתב ע"י הרב"ג רבי משה ובה שליט"א
רב מחלפות ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והחזון נהרות

בעקבות רבותינו הדליקו נר

חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל ראש ישיבת "פורת יוסף"

ביום שני הקרוב י"ט בתמוז יחול יום פטירתו של רבנו חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל. רבנו נולד בתאריך כ"ט בתמוז ה'תרפ"ד (1924 למנינם) בירושלים עיה"ק לאביו החסיד רבי אליהו זצ"ל שעלה מעיר שיראז שבפרס והתיישב בירושלים עיה"ק ולמד תורה מפי רבי יעקב עדס ורבי אהרן הררי ורבי אליהו לופס זצוק"ל רבנו נולד וגדל בבית קדוש זה שם עלה ונסתפג בקדושה וטהרה, בילדותו למד רבנו תורה בת"ת "בני ציון" שבשכונת הבוכרים אצל רבותיו רבי שלמה עבו ורבי יוסף גרג' זצוק"ל. בבחרותו נכנס רבנו ללמוד תורה בישיבת "פורת יוסף" שמקום מושבה היה בין חומות העיר העתיקה, ושם שקד רבנו על תלמודו ללא הפסקה יומם וליל. ולמד תורה אצל רבו הגדול רבי יעקב עדס זצוק"ל.

לשיא גדולתו הגיע כששהה במחיצת רבו הגדול ראש ישיבת "פורת יוסף" רבן של ישראל רבי עזרא עטייה זצוק"ל, אשר קירבו אליו וממנו קנה רבנו את תורתו וקדושתו ואת שיטת עיונו המעמיקה בתורה לפי דרכם של חכמי ספרד המעטייה.

בספר "האיר המזרח" מובא שהתמדתו של רבנו היתה כה גדולה ועצומה, ובמקביל בהנהגות החסידות והחומרות, עד שהיה שגור בפי כל: "חכם בן ציון חסיד", בהיות רבנו שוקד על תלמודו בישיבה למד תקופה בחברותא במשך שעות רבות עד השעות הקטנות של הלילה עם מורנו ורבנו רשכבה"ג רבי עובדיה יוסף זצוק"ל ומספר רבנו כשהיו הולכים עם ידידי הגאון רבי עובדיה לשיבה בעיר העתיקה היה לוקח לנו בערך כעשרים וחמש דקות הליכה והיינו חוזרים על כל הסוגיה שלמדנו בע"פ.

וכן העיד רבנו עובדיה יוסף בהספדו על רבנו חכם בן ציון כי כל הדרך "לא פסיק פומיה מגירסא" וכשהלכנו לישיבה היינו לומדים דף אחד מהגמרא ובחזרו מהישיבה עוד דף גמרא והכל שגור על פיו בע"פ. פעמים רבות סיפר רבנו כי התורה שלמדנו באף היא שעמדה לנו וכה היה אומר רבנו: "באיה עניות שחורה היינו לומדים. לא היה מה לאכול. למדנו תורה והיינו רעבים". אבל אהבת התורה שבערה בנו היא שנצחה את כל הקשיים. בשנת ה'תש"ט נשא רבנו לאשה את הרבנית מרת הדסה שרבאני ע"ה

שהיתה בתו של הגאון חכם יוסף שרבאני זצוק"ל. לאחר חתונתם למד רבנו בחברותא מידי יום שיש עד כניסת השבת עם חמיו זצוק"ל. עומק עיונו של רבנו היה מבחיל את הרעיון רבות ישב וטרח בהבנת הראשונים ובפרט את דברי רש"י הקדוש. ופעם התבטא רבנו לתלמידיו: אני נולדתי ביום פטירת רש"י הקדוש. ויש לי רגש לדבריו. הייתי עמל זמן רב ליישב כל פרוש רש"י. ופעמיים, כשהייתי גומר תרוץ על רש"י, הייתי קרוב לעילפון. ולכן אין לי ספק שבשעת פטירתי רש"י יצא לקראתי. מידי יום שני וחמישי היה רבנו מוסר בפתח השיעור לתלמידיו דברי מוסר ויראת שמיים והיה אומר לתלמידיו: אנו צריכים להתפלל להקב"ה על שלשה דברים: שזנכה לבוא לישיבה ללמוד תורה ללא עיכובים ומניעות. וכשבר באנו לישיבה שזנכה להלימוד שלנו יהיה כמה שיותר לשמה, ושזנכה להבין את הלימוד לאמיתה של דבר ושלא נטעה בהבנה ובהסבר, כ"כ היה מלמד את תלמידיו, כי אסור לאדם לפעול ללא מחשבה. וכל צעד שעושה, יתבונן במעשיו אם זה רצון ה' אז יעשה, ואם לא שלא יעשה, ובהוא עבד ה' באמת. אהבת ישראל של רבנו לכל יהודי ויהודי לא ידעה גבולות וכה היה אומר רבנו לתלמידיו: "אני קבלתי אהבת ישראל ממור אבי זצ"ל שהיה אוהב באמת כל אחד ואחד מישראל". ועוד היה אומר רבנו: "כשאני רואה יהודי בביהכ"ס שלומד או מתפלל אני מתמלא עליו באהבה עזה עד שאני רוצה לנשק אותו".

לימוד התורה של רבנו הייתה בשמחה גדולה והיה אומר לתלמידיו: "אף פעם אל תהיו בעצבות כי הרי השמחה מביאה הכל" רבנו היה שתקן גדול ולא רק מדבורים אסורים ח"ו שמהם נזהר בתכלית האיסור, אלא אף בשאר דיבורים היה נזהר. והיה אומר לתלמידיו: כל מילה שחפץ לאומרה, חשוב אם צריך לאומרה או לא, ענותנותו של רבנו לא ידעה גבולות למרות גאונותו האדירה בכל חלקי התורה התנהג רבנו בענוה גדולה ולא החזיק טיבולתא לנפשיה, ברח מן הכבוד והיה נוהג לומר מי שלוקח כבוד כאן בעולם הזה מפסיד שם בעוה"ב. בשנותיו האחרונות סבל רבנו יסורים קשיים ומרים אך לא יתלונן רבנו על יסוריו וקיבלם בדומיה והיה רבנו מביא את דברי הרמב"ם: "כך גזרה חכמתו יתברך". בתאריך י"ט בתמוז ה'תשנ"ח נצחו אראלים את המצוקים ועלה רבנו בסערה השמימה. ונטמן בבית העלמין סנהדריה שבירושלים עיה"ק והוא בן 73 בפטירתו. (חלק מהמאמר נלקח מהספר האיר המזרח)

העלון להצלחתם של: משה בן שרה- זיווג הגון, נקדם מזל בת ברכו- רפואה שלמה, שלומי בן חווה- כל הישועות, שפרה ריזל בת אביבה פרידל- זיווג הגון, שרה בת פריחה- בריאות איתנה, אריאל רוב בת ידידה- זיווג הגון, יסף בן שרה- הצלחה בכל, יפה בת סימני- זיווג הגון, לאה הבת קרניתי- חזרה בתשובה, לינוי בת יפה- הצלחה וזיווג.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
במיתו הקדושה כרדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום חי בשיעה 1330

קיצור הלכות בין המצרים

הנביא מקונן על ישראל "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א, ג) ואמרו על זה חז"ל אלו ימים שבין י"ז בתמוז לט' באב, כדאיא בגמרא בתענית כו: חמשה דברים אירעו בי"ז בתמוז- נשתברו הלוחות ובוטל התמיד (בימי הבית הראשון) והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והועמד צלם בהיכל.

ברכת שהחיינו: • כאמור הימים שבין יום שבעה עשר בתמוז עד תשעה באב אלו ימי בין המצרים, ובימים אלו נוהגים להימנע מלאכול פרי חדש או ללבוש מלבוש חדש כדי שלא יצטרך לברכת שהחיינו, שהרי ימים אלו הם ימי צרה ותוכחה לעם ישראל, ואיך בימים אלו יאמר האדם "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"?

• אף בשבתות שבתוך ימי בין המצרים רבינו האר"י היה נמנע מלבוש לידי ברכת שהחיינו, אך מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל פסק שאפשר לברך שהחיינו על פרי או על בגד חדש בשבתות שבתוך ימי בין המצרים.

• אם חלה מילה או פדיון הבן בימים אלו, מברכים שהחיינו. כיון שהיא מצווה בזמנה ואי אפשר לדחות את הברכה לאחר מכן.

• אישה מעוברת שרואה פרי חדש ומתאוה לו, רשאית לברך עליו שהחיינו ולאכול אף בימי החול שבין המצרים.

עריכת נישואין: • מנהג אחינו האשכנזים שלא לערוך נישואין מי"ז בתמוז עד ט' באב. אבל מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל כתב שאנו הספרדים צריכים להחזיק במנהג שנהגו אבותינו לערוך נישואין עד ר"ח אב, אלא שמראש חודש אב עד ט' באב נהגו להימנע מעריכת נישואין, ואף ר"ח אב עצמו בכלל האיסור.

• אירוסין (וורט) - עושים אפי' ביום תשעה באב עצמו, מחשש שמא יקדמנו אחר, אבל לא יעשו עם כלי נגינה.

כלי נגינה: • בימים אלו אסור לשמוע שירים עם כלי נגינה, משום שימי אָבֵל הם

לישראל, וכן אסור לעשות ריקודים ומחולות אפי' בלי כלי נגינה.
• בסעודת מצווה כגון שמחת חתן וכלה, בר מצווה, ברית מילה, פדיון הבן, וסיום מסכת מותר לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה, שמפני שהיא שמחה של מצווה יש להקל בדבר.

• אדם שנוהג ברכבו בלילה ומרגיש עייפות ומשער בדעתו שעי"י שישמע שירים לא יבוא לידי שינה, מותר לעשות כן משום "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

• גגנת שרוצה להשמיע שירים לילדים כדי להרגיעם ולשעשעם, מותר לעשות כן כיון שאינה מתכוונת להנות מאותם השירים אלא לעשות מלאכתה נאמנה ותו לא.

• אדם שסובל מדיכאונות וחרדות וכדו', ועי"י שישמע שירים זה ירגיע אותו מותר לו לשמוע שירים.

תספורת: • אנו הספרדים שקבלנו הוראות מרן השו"ע נוהגים לא להסתפר דווקא בשבוע שחל בו ט' באב אבל שאר הימים כן מסתפרים, אבל אחינו האשכנזים שנוהגים כמנהג הרמ"א נוהגים לא להסתפר מי"ז בתמוז עד אחר תשעה באב.

• כתב מורנו ורבנו מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל- בחור ספרדי שלומד בישיבה אשכנזית מותר לו להמשיך במנהגו ולהסתפר ולהתגלח עד ר"ח אב, ואפילו שרוב הבחורים בישיבה אשכנזים ונמנעים מתספורת בימים אלו אין לו לחוש לאיסור "לא תתגודדו", ומכל מקום כתב הרב שהרוצה להחמיר בזה תבוא עליו הברכה.

• בחורה שהיא בשידוכים וכן בחורה מאורסת מותר לה להסתפר בימים אלו, והיתר זה הוא אפילו בשבוע שחל בו ט' באב.

• מותר לאשכנזי לספר ספרדי בימים שאחר י"ז בתמוז עד שבוע שחל בו ט' באב, ואפי' שאשכנזים נהגו איסור בתספורת בימים אלו מ"מ לספר אחרים מותר. וכמו שהארכנו בדבר בספר "תורת מישאל משפטי ישראל".

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במסגרת הליכות "בית מדר"

שאלה: האם נשים מעוברות, יולדות או מניקות חייבות להתענות בי"ז בתמוז והאם הדין שונה בין אשה שילדה עי' ניתוח קיסרי או אישה שהפילה את עובריה?

תשובה: הכל חייבים להתענות בי"ז בתמוז. מפני אותם ה' דברים שנעשו בו (ונשתברו הלוחות, בוטל התמיד, הופקע העיר, שרף אפוסטמוס את התורה, הועמד צלם בהיכל) ואין להקל בכל ארבע תעניות אלה (י"ז בתמוז, תשעה באב, צום גדליה, עשרה בטבת) אלא רק מי שהקלו לו רבנן בפרוש, (ובפרט השנה שהצום דחוי) מעוברת - אינה מתענה בי"ז בתמוז ובשאר תעניות אלו, ומעוברת היא שעברו שלושה חודשים להריונה, ואם לא עברו שלושה חודשים והיא סובלת מהקאות או מיושמים וחולשה רבה אינה מחויבת לצום (חוץ מתשעה באב) ובפרט אם היא לאחר ארבעים יום להריונה, יולדת ואישה שהפילה - ביולדת יש מקלים שלא להתענות עד לאחר כ"ד חודשים מלידתה. ויש שאומרים דווקא אם היא מניקה בפועל פטורה מלהתענות הא לאו הכי חייבות להתענות, ולדינא אשה חלשה יכולה לסמוך על הסברה הראשונה להקל. ואין

הבדל בין אם ילדה על ידי לידה רגילה לבין אם ילדה בניתוח קיסרי. אישה מינקת אינה חייבת להתענות - מכל מקום כל מי שפטורה מלצום ראוי שלא תאכל לתענוג במאכל ומשקה. אלא רק כדי קיום הוולד, וכך הורה מרן הראשון לציון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א לרבני בית מרן.

שאלה: אשה הרגילה לשים לבניה הקטנים שירים האם חייבת להפסיק לשים להם שירים בימי בין המצרים?

תשובה: החל מי"ז בתמוז עד לאחר תשעה באב נהגו שלא לשמוע שירים ולא לברך שהחיינו על פרי חדש או בגד חדש. והם לסימני אבלות על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו. וכל האיסור של שמיעת שירים הוא דווקא ששומע לתענוג ולשמחה אבל אישה הרגילה לשים שירים לילדים בכל יום כדי להעסיק אותם אין בכך תענוג ולכן מותר.

המנגו

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

8 יתרונות בריאותיים של מנגו

- משפר את ביצועי המוח ומשמר אותם**- המנגו עשיר בוויטמין B6 החיוני לחיזוק ושיפור הפעילות השכלית וביצועי מוחנו. הוויטמין הזה מסייע בייצורם והתמזגותם של מוליכים עצביים (ניורטרנסמיטרים), התורמים לקביעת מצב רוחנו ולהתאמתם של דפוסי שינה נכונים. בנוסף לאלו, גם החומצה הגלוטמית המצויה במנגו עוזרת בשיפור יכולות הריכוז ומחזקת את הזיכרון. באמצעות הוספת המנגו לתזונה הקבועה שלכם, אתם יכולים להבטיח באופן טבעי את בריאות וכשירות המוח ועצבי גופכם לאורך שנים רבות, וכך תימנעו מהצורך בצורך תוספי תזונה מלאכותיים למיניהם, שאליהם יכולות להתלוות שלל תופעות לוואי.
- ממריץ ומחזק את המערכת החיסונית של הגוף**- בדומה לגור, גם המנגו עשיר בפיגמנט הנקרא בטא-קרוטין, שהוא קרטנואיד רב עוצמה עם יתרונות בריאותיים בלתי מבוטלים. המרכיב הזה במנגו מסייע באופן ניכר בחיזוק המערכת החיסונית של הגוף, ותורם לחיזוק עמידותו בפני בקטריות ורעלנים שונים.
- תורם לבריאות העור**- המנגו קשור באופן הדוק לשמירה על בריאות העור,

ואתם בהחלט תוכלו לשפר את מראה עור הפנים שלכם ואת זוהרו באמצעות הוספת הפרי הבריא והטעים הזה לתפריט התזונה הקבוע שלכם. לא רק שאכילת המנגו מאפשרת להוסיף בוקה לעור פניכם, אלא שהיא גם מסייעת להבהיר את הגוון שלו ולמנוע את הופעתה של תופעת האקנה המטרודה. המנגו מסייע לפתיחת הנקבוביות הסתומות שעל העור, ומהרגע הזה היווצרותם של הפצעונים האדמדמים הופכת לפחות תדירה. הדרך היעילה ביותר לעצור את האקנה מלחזור ולהופיע היא לדאוג שהנקבוביות יאשרו פתוחות ולא יסתמו שנית. כדי לעשות זאת אתם לא חייבים לצרוך מנגו מדי יום ביומו, אלא פשוט להסיר את קליפת הפרי, למרוח את חלקה הפנימי על עור הפנים, להמתין כ-10 דקות ואז לשטוף במים. לאחר שתעשו זאת תראו כיצד הפצעונים ממאנים לצוץ בחזרה.

4. מווסת את רמת הסוכרים בדם ומסייע במניעת סוכרת- בעבר היה קיים מיתוס שאלו הסובלים מסוכרת צריכים להימנע מאכילת מנגו עקב טעמו המתקתק, אבל מחקרים שנעשו לאחרונה בנושא הראו כי לא כך הדבר, אלא ההיפך - המנגו יכול להוות תרופה לסוכרת ולפי מחקרים, ההשפעה הזאת מיוחסת לכך שהמנגו מכיל סיבים תזונתיים רבים.

העלון להצלחתם של: שני בת רנית- הצלחה בכל, תמר בת מרים- בשורות טובות, אהרון בן פרומט- רפואה שלמה, מאיר בן חוה- הצלחה בכל, נאור מאיר בן רות סעידה- רפואה שלמה וכל הישועות, נטע בת עופרה- פרנסה בשפע, עופרה בת רות סעידה- הצלחה בכל, רוני בן יקיי- רפואה שלמה, רות סעידה בת יקטוריה- רפ"ש.

לחיות עם האמונה

הרב הנאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית סוף" ומחבר סדרת הספרים "נר לגליל" ועוד...

להביא 'קבלות' על הייסורים

אדם שהלך לגמ"ח כספים ולווה אלף ש"ח. מדי פעם העביר לגמ"ח סכום קטן, 50 או 100 ש"ח מבלי לקחת קבלה, כי סמך עליהם שירשמו. לבסוף בא לשלם את 100 השקלים האחרונים, ואמר למנהל הגמ"ח: "תן לי קבלה על 1000 שקל!". תמה המנהל: "אתה נותן לי 100 ש"ח ורוצה קבלה על 1000?!". הזדעק האישי: "מדי פעם העברתי לכם 50 או 100 שקל. אלה 100 השקלים האחרונים!". השיב המנהל: "מצטער, אדוני, עברו אצלנו רבים, התחלפו פקידים, ואיך אדע אם שילמת? ארשום לך קבלה על 100 ש"ח, ועליך לשלם עוד 900 ש"ח!..."

מהו הנמשל? הגמרא דנה בשאלה מהם הייסורים המינימליים ומביאה כמה דוגמאות - אדם שקנה בגד לא כמיתתו; אדם שביקש שימוגו לו כוס יין במים חמים ומוגו לו בצונן או להיפך; אדם שלבש בגד הפוך, וכעת עליו לפושטו ולהופכו; ולבסוף אדם שהכניס את ידו לכיסו להוציא שלוש מטבעות ויצאו לו שתיים. הגמרא מחשיבה כל גרם של ייסורים! למדנו שאפילו 'פירורי' ייסורים מכפרים לאדם. במקום אחר מלמדת הגמרא כי הייסורים מכפרים כשאדם יודע שהכל בהשגחה, וזוהי יהיה לו לכפרה, ככתוב "אם תשים אשם נפשו!" - "מה אשם לדעת, אף ייסורים לדעת". כמו שעל האדם לדעת על מה הוא מביא קורבן, כך הייסורים מכפרים כשהוא מכוון שהם בהשגחה פרטית, ולא כשהוא רואה אותם כטבע.

וממילא כועס ומאבד את מעלתם.

כאשר יגיע האדם אחרי 120 שנה לעולם העליון, יניחו את כל עבירותיו על כף מאזנים אחת, ואת כל מצוותיו על הכף השנייה, והכף הראשונה עלולה להיות כבדה יותר. אולם כידוע, בחסדי ה' מצרפים לכף המצוות גם את הייסורים. וכאשר יזמינו את כל ייסורי האדם בחייו להעלותם על כף הזכויות, מתי שהוא יגידו שתמו הייסורים, ועדיין העוונות מכריעים. ויאמר האדם: "הרי למדתי בגמרא שגם ייסורים קטנים נחשבים, ומדוע איני רואה אותם על המשקל?". ישאלו אותו: "יש לך 'קבלה' עליהם?". הוא יתמה: "וכי בשמיים נעלם דבר מאירועי האדם?".

יענו לו: "קבלה פירושה קבלת הייסורים באהבה. האם בכל פעם שעברו עליך ייסורים קטנים אמרת שיהיו לכפרה?". והוא יענה, "לא". "חבל מאוד", יאמרו לו, "אם כך, כל הייסורים הללו לא נחשבים!". בייסורים קשים או מתמשכים בוודאי האדם אומר ומתכוון שיהיו לכפרת עוונות, אולם אינו נותן דעתו על הייסורים הקטנים. לכן כאשר קורים לאדם חלילה ייסורים, אפילו קטנים ביותר, צריך שיאמר "שיהיה לי לכפרה!". הרב יסוד ושורש העבודה זצ"ל, נהג לומר כאשר אירע לו נזק כלשהו: "זו כפרת עוונות מאת ה' וזה לטובה". חבל לאבד את ערך הייסורים, כי הם תשלום לעולם הבא, אבל בתנאי שתאמר "אני מאמין שזה מאת ה' לטובה", ואז כל הפרוטות מצטרפות לחשבון גדול.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית *5293 שוהח 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ח ט"ו תמוז תשע"ד ומוציא תפילות קידושים בקריית יואל ח"י

מפלצת ושמה זמרי

ופיני מיהר בשעת צהריים מאוחרת לבית הכנסת. עליו עוד להספיק תפילת מנחה עם הציבור. בריצה נכנס כרוח סערה כשכבר היה הציבור באמצע תפילת העמידה. חטף סידור מעמודת הספרייה הסמוכה לדלת הכניסה ומיד החל מתנועע בדביקות יתירה תוך שבלי שימת לב העיף את הכובע של שלומ'לה שעמד לצידו, גרר את המפה שעל השולחן מאחוריו ואף הסיט כוס חד פעמית מלאה במים שניצבה על המדף לשמאלו כשזו נשפכת על יוס'לה הפעוט, הבן של יששכר שולמן מהמכולת. נענעו ועוד נענעו ובאורח פלא זכה פיני לסיים את תפילת שמונה עשרה לפני כולם, ממש קפיצת הדרך... כשפסע במהירות לאחוריו ליעושה שלום, שוב דרס את יוס'לה שולמן שבדיוק היה עסוק בלנגב את שאריות כוס המים ממצחו הקטן. משחזר למקומו הביט בשולחן שלפניו בעיניים קרועות לרווחה. על השולחן הונח אחר כבוד טלפון ש... איך נאמר, לא בדיוק נשא חותמת כשרות. עיניו של פיני רשפו אש, נשימותיו הקצובות נשמעו כחרחורים עצבניים וכולו התמלא ברשפי שלהבת קודש. לפתע וללא כל הכנה מוקדמת ניגש בצעד זריז אל עבר המכשיר, הרים אותו והחל זועק "ה' ירחם! שקץ ותועבה בבית מדרשנו. קנא קינאתי את קנאת ה'!" ואז ניפץ את המכשיר אל הקרקע כשקול רסיסיו המתפורים לכל עבר משכיחים מכולם שהחזן עוד

באמצע ה'חזרה'... טוב, לא ברצינות. פיני הוא רק משל, אך הוא משל כואב על הרבה אנשים העושים מעשי זמרי ומבקשים שכר כפנחס. ישנם הורים לא מעטים המחנכים את ילדיהם ל'מסירות נפש', לקנא קנאת ה' צבא-ות. אך האמת המרה היא שהם מאפשרים לילדיהם פורקן מסוכן של מידות רעות ומושחתות תחת המעטה הקדוש של 'קנאות'. הלוא כבר בגמרא אמר רבי טרפון: "תמה אני אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח". ורבי אלעזר בן עזריה עונה לעומתו: "תמה אני אם יש בדור הזה מי שמקבל תוכחה" - דור של תנאים(!)

כמה עלינו לשמור מחסום לפינו מלדבר סרה על קהילות, מנהגים ואגודות שונות בעם ישראל. כמה עלינו להיזהר מלעודד את ילדינו לקום ולפעול חלילה נגד זרם מסוים - גם אם הוא חילוני גמור! לעול אדם למצוא את עצמו יום אחד מגדל מפלצת בבית (פשוטו כמשמעו) - מפלצת ששמנה והתנפחה מרוב מעשי 'קנאות דקדושה'... מפלצת של מידות מושחתות, מצבור של צפעונים ארסיים תחת מעטה לבוש חרדי. ומה הרווחנו?... גם כשצריך לקום ולפעול, אם זה למען השבת, ועוד נושאים שהם בנפשנו - עלינו לעשות זאת רק בהוראת חכמים מובהקים גדולי הדור, ובצורה שהם ציוו ולא לתת חלילה לילדנו לעשות בחוץ כביכול מעשה פנחס אך לגלות בבית שהם לא יותר מזמרי...

"כ"ה המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה"

בימים אלו יר"ל בס"ד ע"י "משכנא דרשב"י" הדפסה ראשונה במהדורת כיס של

תיקון ה' באב

הכולל בתוכו: * סדר הלימוד שתין ה"בן איש חי" להילולת הארז ז"ל

* סדר תיקון הצות היום - לימי "בין המצרים"

* סדר קריאת שמע שעל המיטת של רבינו האר"י

* סדר "פיטום הקטורת" המלא, המסוגל לעת צרה, ועוד.

באותיות מאירות עיניים ובכתב חדש,

מנוקד ומדוקדק ע"י הרב יוסף חיים מזרחי שליט"א

מתורגם מ"ש"י יוסף ח"י

מחיר מיוחד לרגל הוצאה לחומשים לימי הרבי.

מיועדי לימי בין המצרים ולחומשים להילולת האר"י

לפרטים והזמנות: 052-7680904

כמו"כ ניתן להשיג לקראת חודש אלול, סט "תיקוני הזוהר" 10 כרכים מהדורת כיס מחולק ל40 יום מ"ח אלול עד יום כיפור

העלון להצלחתם של: בתיה שמחה בת איטה אורה- זיווג הגון, אביב בן עליזה- בריאות וכל הישועות, אביב משה בן אירית- חזרה בתשובה ובריאות, אברהם מרדכי בן אסתר- ענדל- ישועה כללית, אומר בן ריקי- בריאות הנפש והגוף, אורטל בת ירונה- זיווג הגון.

הקינאה יכולה להביא לשון הרע

כמה פעמים ראיתי איך שניגשים אלי אנשים ומספרים על יהודים אחרים דברים רעים וקשים, ומתוך דבריהם הבנתי שהקנאה מדברת מגרונם. בתוך לבם קשה להם לראות בהצלחת האחר ובכשלונם שלהם. וקנאה זו יכולה להביא אותם חלילה למה שאמר חז"ל (מסכת דרך ארץ פרק היוצא הלכה ג): "בעלי לשון הרע, אין להם חלק לעולם הבא".
סופם של קנאים!

בספר אורחות צדיקים (שער הקנאה), מביא מה היה סופם של החמדנים שרצו להשיג דבר שאינו שלהם.

ראשון הקנאים - היה הנחש הקדמוני שחמד את חוה אשתו של אדם וגרם על ידי זה מיתה על העולם והפסיד גם את מה שהיה לו. ונגזר על הנחש (בראשית ג, יב): "על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך".

כך היה עם קין - שנולד עם תאומוה אחת שהיתה גם אשתו. הבל נולד עם שתי תאומוה שאף הן היו נשותיו, ומחמת הקנאה באחיו שבערה בו שהבורא יתברך קבל את מנחתו של הבל ולא את שלו, קם והרג את אחיו ואבד את שתי העולמות.

גם קרח - עשיר גדול היה, גם גאון גדול בתורה ואפלו זכה ברוח הקדש. הוא לא היה יכול לסבל את הצלחתם של משה ואהרן, וקנאה זו שבשה את דעתו יחד אתו היו מאתים וחמשים מגדולי ישראל (שכנראה גם בהם בערה מידה רעה זו), וחלקו על משה רבנו ואהרן אחיו שהיו ענותנים ביותר.

אם נעצר ונתבונן לראות מה קרה שם: כל עם ישראל ראו את משה עולה להר סיני וחוזר ופניו קורנות, ואי אפשר היה להסתכל בפניו.

הבורא יתברך מתגלה עמו ואומר: "אנכי ה' אלקיך", ושכינה מדברת עמו בכל יום. האם יש סכוי שאדם בר דעת יעז לחלק עליו? ודאי שלא. אם כן היאך בא קרח וחלק על משה ואהרן???

והתשובה ברורה - כשנכנסת באדם מדת הקנאה, דעתו מסתלקת ממנו ויכול לחלק אפלו על הקדוש ברוך הוא בעצמו. וסופו של קרח, כך מובא בגמרא (סנהדרין קט:), שאין לו חלק לעולם הבא.

ירבעם בן נבט - היה גדול הדור בתורה. הוא היה גדול כל כך שהגמרא מביאה שכל חכמי ישראל היו לפניו כעשבי השדה, (כדי לשבר את האוזן ידע את כל התורה כולה בעל פה).

רק דבר אחד הוא שכח או לא השכיל להבין ש"הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם" (אבות פ"ד משנה כא).

לאחר שחטא אומרת הגמרא (סנהדרין קב.) עדין נגלה אליו השם יתברך ואמר לו: "חזור בך, ואני אתה ובן ישי נטייל בגן עדן!"

שאל ירבעם: "מי בראש?"

ענה לו הקדוש ברוך הוא: "בן ישי בראש!"

"אם כך" - ענה ירבעם - "אני מוותר..."

בורא עולם בכבודו ובעצמו פונה אליו שיחזר בתשובה ובתחלה אומר לו: "אני אתה ובן ישי נטייל בגן עדן".

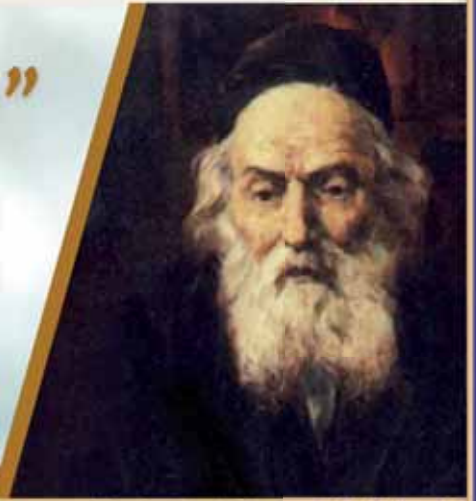
כוונת השם יתברך בתחילה שירבעם יהיה קודם לדוד, אבל הוא רצה "לשמוע" במפרש שהוא יותר טוב מדוד ויצעד לפניו בגן עדן.

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

"מי האיש החפץ חיים"

התחברו עכשיו לשתי הלכות לשון הרע
בקו 'הליכות בית מרן'

התקשרו: *5293 שלוחה 12

צור לשונך מרע" נצור לשונך מרע" נצור לשונך מרע" נצור לשונך

בשורה משמחת לאוהבי התורה ולומדיה
יצא לאור לראשונה לאחר שנים רבות הספר החשוב
"קורבן נתנאל"

מפי כתב יד קודשו של הדיין המצוין ראב"ד בקהילת הקודש דמשק שבסוריה
הגאון הגדול המקובל
סבא דמשפטים רבי נתנאל משה חבובא זצוק"ל

◀ הספר מלא בתוכן עשיר ומיוחד עם חידושים ורמזים נפלאים ומעניינים על חמשה חומשי תורה
◀ הספר מעוטר בהסכמתו של הראשון לציון מופת הדור הגאון רבי יעקב שאול אלישר זצוק"ל
- בעל היש"א ברכה

להזמנות: אבי 054-6848322

מהדורה חדשה
וחד פעמית!

העלון להצלחתם של: אוריאל בת אתי - כל הישועות, אורן בן צדקה - פרנסה ובריאות, איטא בת בלומה - נחת מהילדים, עדינה בת ניקדם מזל - רוחה והצלחה, פנינה בת עליזה - כל הישועות, רות בת אביבה פרידל - זיווג הגון, רחל בת עופרה - כל הישועות.